

חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח – 1998 כמקדם נגישות השירות לאנשים עם מוגבלות

דינה פלדמן

טיוטת תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
(התאמות נגישות לשירות) התשס"ו-2006

מבוא

על רקע מוגבלות, הפעלת מנגנון העדפה מתקנת (affirmative action), מתן מענה לצרכים ייחודיים וביצוע התאמות (accommodations) לשם הבטחת נגישות (accessibility). השניים האחרונים, ככלים שלובים, הינם תנאי הכרחי להבטחת יכולתו של אדם עם מוגבלות להשתלב ולתרום באופן מלא לחברה, כאשר המענה לצרכים ייחודיים ממוקד בהתמודדות הפרט עם הלכות, המגבלה והנכות בדרך כלל בסיוע אנשי מקצוע, ועל בסיס אבחנות רפואיות ותפקודיות, ואילו הנגישות מתמקדת בהסרת מכשולים סביבתיים, טכנולוגיים וחברתיים כדרישה אוניברסלית וללא צורך להזדהות, המתבצעת בעיקר ע"י אנשים ממקצועות התכנון, העיצוב, הטכנולוגיות וטיב השירות.

באופן אידיאלי אמור היה תחום הנגישות להיות מטופל באופן כוללני ע"י גורם מקצועי אחד אולם

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח – 1998 קובע כעקרון יסודי כי: "זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הבריות". עוד קובע החוק את החובה "להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו". כיצד ניתן ליישם עקרונות כה נשגבים להבטחת זכויות אדם של אנשים עם מוגבלות בחיי היום-יום? חוק השוויון מצביע על כמה מנגנונים מרכזיים שיש להפעיל בנושא: הבטחת שוויון הזדמנויות (Equal opportunities), צמצום הפליה (discrimination)

המציאות מראה כי אין היום עדיין גורם מקצועי אשר התמחה בכל ההיבטים ולגבי כל המוגבלויות. על כן מצא המחוקק לנכון להתמודד עם הנושא דרך הגדרת תחומי ידע משלימים: "נגישות למבנים, תשתיות וסביבה" (מתו"ס) ו"נגישות לשירות". התחום הראשון מוכר בארץ, אף כי לא נאכף, מזה עשרות שנים, בעיקר בזכות התיקון לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965 מ-1972 הכלול בפרק ה'1: סידורים מיוחדים לנכים בבניינים ציבוריים. הפעילות הנוגעת ל"נגישות השירות", מופיעה אמנם בחוקים שונים, הנוגעים בעיקר לאנשים עם מוגבלות חושית, אך מעולם לא הוגדרה או הומשה כתחום ידע מקצועי. על כן נייחד את הדברים לתחום מאתגר זה הבא להבטיח כי כלל האנשים עם מוגבלות, דהיינו, אלה עם מוגבלות פיזית וחושית, נפשית, שכלית וקוגניטיבית ואחרים יוכלו ליהנות מסביבה, לאו דווקא פיזית, ומשירות נגיש אשר יאפשרו את השתלבותם המלאה בחברה.

מהי נגישות?

"נגישות" מוגדרת בחוק שוויון כ"מתן אפשרות להגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש

במתקניהם והשתתפות בתוכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחות"¹. החוק מגדיר, כאמור, שני "סוגים" של נגישות: "נגישות מבנים, תשתיות, וסביבה" המתייחסת להסרת מחסומים ומכשולים בתשתיות הפיזיות של מבנים, שטחים פתוחים, ועוד, כגון: התקנת רמפות ומעליות, הבטחת גודל מרחב מספיק לתנועה, גבהים, רוחב דלת, זווית עליה ופנייה, מאחזים, סימונים בתשתית, ועוד. "נגישות השירות" עוסקת על פי הגדרת החוק ב"אמצעי עזר ושירותי עזר" כמו: מתורגמנים לשפת סימנים או אמצעים המותאמים לאנשים עם לקויות שמיעה (כיתוב, שילוט, תמלול או שימוש באמצעי הגברה), קריינים, טקסטים מוקלטים או אמצעים המותאמים לאנשים עם לקויות ראייה או לקויות למידה כמו כיתוב בבריל, בתבליט או בהגדלה; לוחות תקשורת, או אמצעי תקשורת חלופיים אחרים; התאמת נהלים, מתן הדרכה, הכוונה ומידע בשפה המובנת לאדם עם מוגבלות שכלית או נפשית או לאדם עם אוטיזם, באמצעות כוח האדם הקיים; כל אמצעי ושירות נוסף אשר קבע שר המשפטים בצו. "נגישות השירות" עוסקת איפוא, בכל ההיבטים של הנגישות שאינם כלולים בתשתיות הפיזיות, להם נזקקים אנשים מכל המוגבלויות. בכך הפך חוק השוויון לבית לכל האנשים עם מוגבלות, כהגדרתם בחוק, ואף מעבר לזה.

נושא הנגישות מופיע לא רק בפרק הנגישות. כבר בפרק העקרונות של חוק השוויון נקבע כי "מימוש זכויות ומתן שירותים לאדם עם מוגבלות ייעשו: (1) תוך הקפדה על כבוד האדם וחירותו והגנה על פרטיותו²; (2) במסגרת השירותים הניתנים והמיועדים לכלל הציבור³, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות בנסיבות העניין⁴; (3) לגבי זכויות ושירותים הניתנים על ידי גוף ציבורי - באיכות נאותה, בתוך זמן סביר ובמרחק סביר ממקום מגוריו של האדם⁵". יש להוסיף לכך גם את זכות היסוד המוקנית בחוק לאדם עם מוגבלות לקבל החלטות הנוגעות לחייו, על פי רצונו והעדפותיו⁶ וכן כי קביעת זכאות, בדיקה או בירור שמטרתם

1 "התאמות נגישות" - מוגדרות בחוק כ:"התאמות שיש לבצע כדי שתהיה נגישות". ראו פרק ה' 1: סימן א': סעיף 91א.

2 עקרון היסוד של זכויות האדם

3 עקרון השילוב

4 עקרון הנגישות

5 עקרון הזמינות

6 עקרון האוטונומיה

לקבוע זכאותו של אדם לזכויות או לשירותים מחמת מוגבלותו, יערכו תוך התחשבות מרבית במהלך חייו התקין.

פרק זה מלמדנו כי יש להבחין בין נגישות לבין זכויות היסוד המוקנות בחוק, הצורך במתן מענים לצרכים מיוחדים וכן לבין מושג "זמינות" המופיעים כולם בחוק השוויון⁷. הבחנות אלו חשובות בעיקר בגיבוש עולמות התוכן בתחום "נגישות השירות" מאחר וקיימת נטייה לנסות ולראות בתחום חדש זה חזות הכל או לחילופין איום על פעילות מקצועית קיימת⁸.

פרק **התעסוקה** בחוק השוויון עוסק בנגישות ובהתאמות משני הסוגים וקובע כי אי ביצוע התאמות הנדרשות מחמת צרכיו המיוחדים של אדם עם מוגבלות, אשר יאפשרו את העסקתו, נחשבת כ"הפליה". "התאמות" – מוגדרות בפרק זה "(לרבות): התאמת מקום העבודה, הציוד שבו, דרישות התפקיד, שעות העבודה, מבדקי קבלה לעבודה, הכשרה והדרכה ונהלי עבודה"; ניתן לראות כי הנגישות הפיזית היא רק מרכיב אחד בתוך מכלול של התאמות שאת רובן ניתן לשייך ל"נגישות השירות". מכלול זה בא לידי ביטוי גם בתקנות פרק התעסוקה העוסקות במימון ההתאמות במקומות עבודה⁹. הן מתארות "התאמות": "כהגדרתן בסעיף 8(ה) לחוק, לרבות התאמות פיזיות, בין במקרקעין ובין במיטלטלין, ולרבות מכשור, עזרים, התקנים, אמצעי מחשוב בחומרה ובתוכנה, שינויים או התקנות במקרקעין ובמבנים, וכל אבזר, או אמצעי הנדרש לעובד עם מוגבלות במקום עבודתו, עקב צרכיו המיוחדים, לשם ביצוע העבודה לרבות תפקוד יומיומי במקום העבודה ככלל העובדים; וכן שירותי תרגום ותמלול הנדרשים לעובד עם מוגבלות שיש לו ירידה בשמיעה של 50 דציבלים ויותר באוזן הטובה יותר..... וכן העזרות מעבדו של עובד עם מוגבלות שכלית, קוגניטיבית, או נפשית, בהדרכה

ראשונית שנותן גורם הדרכה מקצועי בתחום המוגבלות הנוגעת בדבר...". התאמות, שינויים או התקנות פיזיות במקרקעין ובמבנים נכללים בתחום נגישות מתו"ס ואילו כל שאר ההתאמות בתחום "נגישות השירות". בהתאם לכך נקבע בתקנות התעסוקה חובת היוועצות עם מורשי הנגישות הרלוונטיים לכל אחד משני התחומים.

גם פרק **התחבורה הציבורית** בחוק השוויון עוסק בשני ההיבטים של הנגישות בקבעו כי: "אדם עם מוגבלות זכאי לשירותי תחבורה ציבורית נגישים ומתאימים לשימוש, בתדירות סבירה, לרבות אפשרות גישה לתחנות ולנמלים שבמסגרתם פועלים שירותי תחבורה ציבורית": (1) שיעורי הנחה מאגרה שתינתן למקבל רישיון להפעלת מונית, שיפעיל מונית המותאמת להסעתם של אנשים עם מוגבלות, לרבות תנאים וכללים למתן ההנחה ושיעורי הנחה שונים בהתחשב, בין השאר, בסוגי ההתאמות המותקנות במונית, או בהיקף האוכלוסייה של האנשים עם מוגבלות שהמונית צפויה לשרת; (2) הטלת חובה לביצוע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות חושית באוטובוסים בין-עירוניים לפי תנאים וכללים שיקבעו. תקנות התחבורה הציבורית משנת 2003 עוסקות בהבטחת קליטה של אוטובוסים, קרונות רכבת ומטוסים חדשים נגישים לאנשים עם מוגבלות פיזית וחושית, הנגשת תחנות רכבת, שילוט ומערכת כריזה לאנשים עם מוגבלות חושית ומתן מידע על אוטובוסים ורכבות נגישות כמו גם הספקת מידע על תחבורה ציבורית באמצעות פקס (עבור כבדי שמיעה) וכתב מוגדל (עבור כבדי ראייה). פרק הנגישות בחוק השוויון הרחיב את דרישת הנגישות בתחבורה גם "למי שעיסוקו בהשכרת רכב מנועי פרטי, שבבעלותו או בהחזקתו 100 כלי רכב לפחות, יחזיק לפחות שני כלי רכב, המותאמים לנהיגה בידי אדם עם

7 אתגר נוסף הינה ההבחנה בין מה שנחשב התאמות וכלול (inclusion) המקודם ע"י חוק השוויון ומה שנחשב פעילות שיקומית הנכללת במושג השיקום (rehabilitation).

8 דוגמהות אופייניות לכך הן הניסיונות לראות במלחמה בסטיגמה, הקשורה לביסוס זכות יסוד של כבוד האדם, או בזכות לקבלת תרופות מסויימות, הקשורה לזכות היסוד לטיפול רפואי המעוגנת בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994, כחלק מנגישות השירות. על כן מצא המחוקק להדגיש בתקנות נגישות השירות כי למרות ש"החייב בביצוע התאמות נגישות לשירות יספק אמצעי עזר ושרותי עזר על מנת להבטיח מתן נגישות לאדם עם מוגבלות לשירות אותו הוא מספק, בהתאם לתקנות" אין בכך כדי "לחייב הספקת אמצעי עזר המותאמים אישית לאדם עם המוגבלות מקבל השירות, כגון כסאות גלגלים, משקפיים במרשם או מכשירי שמיעה, או על הספקת שרותי עזר בעלי אופי אישי כגון סיוע באכילה, הגיינה או התלבשות.

9 מדובר כאן בביצוע התאמות לעובד עם מוגבלות במרחב תעסוקה שאינו ציבורי. המרחב או השירות הציבורי במקום העבודה צריך להיות נגיש ע"פ הנחיות פרק הנגישות ולא ע"פ פרק התעסוקה.

מוגבלות, ולפחות שני כלי רכב נוספים, המותאמים להסעתו של אדם עם מוגבלות ולמי שעיסוקו בהשכרת אוטובוסים וכלי רכב אחרים, יעמיד להשכרה כלי רכב נגישים לאנשים עם מוגבלות תמורת מחיר זהה למחירו של כלי רכב שאינו נגיש כאמור. במכלול זה ההיבט של נגישות מתו"ס בא לידי ביטוי בעיקר בהבטחת אפשרות גישה נגישה לתחנות ולנמלים שבמסגרתם פועלים שירותי תחבורה ציבורית. שאר מרכיבי הנגישות בתחום התחבורה הציבורית מתייחסים בעצם לנגישות השירות. הזיקה בין השתיים קריטית ומסבירה בין השאר את מיעוט השימוש באוטובוסים נגישים עקב העדר תשתית נגישה של סביבת התחנה. במרבית תחנות האוטובוסים העירוניים אנשים עם מוגבלות רבים אינם יכולים להגיע אל האוטובוס עצמו¹⁰.

אולם פרק הנגישות בחוק השוויון מהווה את גולת הכותרת בהגדרת תחום הנגישות, בכלל,

ונגישות השירות, בפרט. החוק קובע כי: "אדם עם מוגבלות¹¹ זכאי לנגישות למקום ציבורי¹² ולשירות ציבורי¹³. חובות החלות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי ומוצר לפי פרק זה יחולו בין אם המקום הציבורי, השירות הציבורי או המוצר, הם למטרת רווח ובין שלא למטרת רווח, בין אם נגבה תשלום תמורת הספקת המוצר או מתן השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי, מתן הכניסה למקום הציבורי או מתן השירות במקום הציבורי ובין שלא נגבה תשלום כאמור".

מעבר לחובת ההנגשה האקטיבית של המקום ושל השירות, החוק גם רואה את הזכות לנגישות כמרכיב באיסור הפליה¹⁴ בקבעו כי: "אין מפלים אדם עם מוגבלות ואין פוגעים בזכותו לנגישות: מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי, בהפעלת מקום ציבורי או בהספקת מוצר, לא יפלה אדם מחמת מוגבלותו בכל אחד מאלה, לפי העניין: לאפשר לו גישה למקום ציבורי או לחלק ממנו; ולא יסרב

10 היבט נוסף הכלול בנגישות השירות הנו הדרכת נהגי האוטובוס כיצד לספק שירות נגיש לאנשים עם מוגבלויות שונות. נושא זה נכלל בפרק הנגישות החדש.

11 הוראות סימנים של סעיף זה וכן סעיף הביטוח יחולו גם על הפליה של אדם בשל כך שמתקיים בו אחד מאלה, לפי הענין - הוא היה בעבר אדם עם מוגבלות; הוא נחשב אדם עם מוגבלות; הוא מלווה אדם עם מוגבלות; הוא בן משפחה של אדם עם מוגבלות; בן זוג; הורה, ילד, אח, אחות ובן זוגו של כל אחד מאלה; סב, סבתא, נכד או נכדה.

12 ע"פ התוספת הראשונה בחוק: משרד או מיתקן של גוף ציבורי, אולם הרצאות, מרכז כנסים, אולם שמחות, גן אירועים, מרכז קהילתי, מועדון או כל מקום, המשמש להתכנסות; אולם ספורט או מיתקן ספורט, בריכת שחיה, חוף רחצה, מקום מרפא, או כל מקום להתעמלות ולפנאי; בית דואר לרבות מיתקן לחלוקת דואר וסוכנות דואר, בית מרקחת, מקום למכר תרופות שלא בבית מרקחת, בית שימוש, בנק, מכבסה לרבות שירות לניקוי יבש, מוסך, מכוני יופי, מספרה, מקלט, מרכז אינטרנט, משרד או בנין משרדים, משרד או מקום המשמש בדרך כלל ארגון עובדים או מפלגה, סוכנות ביטוח, סוכנות לתיווך מקרקעין, סוכנות נסיעות, סנדלריה, תחנת דלק, או כל מקום שמספק שירות מעין אלה לציבור; בית חולים, מעבדה או מכוני לביצוע בדיקות רפואיות, מרפאה, תחנה לאם ולילד, תחנת מגן דוד אדום, או כל מקום המספק שירותי בריאות; בית חולים לבעלי חיים, מעבדה או מכוני לביצוע בדיקות רפואיות לבעלי חיים, מרפאה לבעלי חיים, או כל מקום המספק שירותי בריאות לבעלי חיים; בית מלון, פנסיון, אכסניה, בית הארחה או כל מקום, המספק שירותי אירוח ולינה; בית משפט ובית דין, בית דין צבאי, בית מעצר, בית סוהר, תחנת משטרה, תחנת משמר אזרחי, או כל מיתקן צבאי הפתוח לשירות האזרח; מעון או גן לילדים, בית ספר, מוסד ללימודי אמנויות, מוסד על-תיכוני להשכלה טכנית, מקצועית, תורנית או דתית, מוסד להשכלה גבוהה או כל מקום שמספק שירותי לימוד או חינוך, ולענין נגישות המקום הציבורי - למעט מוסדות חינוך וגני ילדים; בית עלמין; בית קולנוע, תאטרון, אולם מופעים, דיסקוטק, אצטדיון או כל מקום, המשמש למופעים ולבידור, באופן קבוע או זמני; בית תפילה, מקווה או כל מקום המספק שירותי דת; גלריה, מוזיאון, ספריה או כל מקום לתרבות ואמנות; גן, גן חיות, גן שעשועים, פארק, או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי; חלק מאלפן טלויזיה, אלפן רדיו או חלק מכל מקום המשמש באופן קבוע לראיונות לתקשורת; חניון, מסוף נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, מסעדה, בית קפה, בר או כל מקום שמגישים בו מזון ומשקאות; מעון לסטודנטים, מעון לתלמידים, מעון לעובדים, או כל מקום של שירותי מגורים או לינה לתקופות קצרות; מקום שהוא אתר ארכיאולוגי, אתר הסטורי, מרכז מבקרים במפעל, שמורת טבע, או כל מקום למבקרים; מכולת, מכולת, סופרמרקט, מקום למכירת מזון, חנות, כלבו, מרכז קניות, קניון, שוק או כל מקום, המשמש לקניות או להשכרת ציוד; מרכז תעסוקה, פנאי או מקום מגורים לאנשים עם מוגבלות, לילדים או לקשישים, מחלקה לשירותים חברתיים, בית תמחוי, מרכז לטיפול בדרי רחוב, מעון או מקלט לנשים מוכות, ילדים מוכים או הוסטל לגברים אלימים, או כל מקום, המספק שירותי רווחה או שירותי טיפול; קלפי.

13 הגדרת שירות ציבורי בתוספת שניה (סעיפים 19, 19 ו 19-יב) מתייחסת לשירותים הבאים: בריאות; בידור; חינוך, השכלה או פנאי; רווחה; ספורט; תיירות; אוטובוסים, רכבות, תובלה אווירית, אניות, מוניות והשכרת רכב או כל שירות תחבורה תרבות; הארחה; מסחר; דת; אנרגיה; בזק; בנקאות, אשראי, ביטוח, פנסיה או כל שירות פיננסי.

14 חוק שוויון זכויות מנסה לשלב שתי גישות משפטיות: האחת, האוסרת על הפלייתו של אדם מחמת מוגבלות (הגישה הרווחת במרבית הקהילה האירופאית) והכוללת חובת ביצוע התאמות ונגישות כחלק בלתי נפרד מאיסור הפליה, מתן הכשר להעדפה מתקנת, כולל בסקטור הפרטי, וכן הכללת המשפחות באיסור ההפליה. הגישה השנייה הכלולה בחוק חותרת להשגת שוויון באמצעות מתן מענה לצרכים מיוחדים (הגישה הרווחת בסקנדינביה, צפון ודרום אמריקה וכן ארצות אוקיאניה). הנחת היסוד היא כי הסתפקות בגישה אחת בלבד אינה מספקת להבטחת שוויון הזדמנויות אמיתי. החוק משלב את רוח החוק האמריקאי (ADA), בדגש על זכויות אדם, ואת החוק השוודי (LSS) בדגש על הזכות לשירותים זמינים ונגישים.

לתת לו שירות ציבורי; לספק לו מוצר; לאפשר לו שימוש בשירות ציבורי או הנאה משירות ציבורי; לא יקבע תנאים שלא ממין העניין המונעים או המגבילים, במישרין או בעקיפין, שימוש בשירות ציבורי או במקום ציבורי, או הנאה משירות ציבורי, ממקום ציבורי או בהספקת מוצר; לא ייתן שירות ציבורי ולא יספק מוצר בתנאים הנופלים מאלה שבהם הוא ניתן בדרך כלל. לא ייחשב מקום או שירות כמקום או שירות שאינו עומד לשימוש כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו, בשל שלילת השימוש בו מחמת הפליה אסורה כאמור בסעיף זה".

הנחיות אלו רלוונטיות לכלל המקומות והשירותים הציבוריים לרבות אלה המסופקים במערכת הבריאות והחינוך¹⁵ וכן שירותי ביטוח, כדלקמן: "מבטוח עם מוגבלות שניתן לו יחס שונה או אדם עם מוגבלות שבקשתו להיות מבטוח נדחתה, רשאי להגיש תלונה כמשמעותה בחוק הפיקוח על עסקי הביטוח, התשמ"א-1981 למפקח על הביטוח על החלטה בדבר מתן יחס שונה או על סירוב לבטח כמשמעותם בסעיף זה, והוראות חוק הפיקוח על עסקי הביטוח יחולו; הייתה החלטה בעניין התלונה כרוכה בנושאים רפואיים, יתייעץ המפקח על הביטוח, במידת הצורך, עם מומחה רפואי שימנה לעניין זה".

כך גם הדין באשר לשירותי חירום: "אדם עם מוגבלות זכאי לנגישות של כלל השירותים הניתנים לציבור בקשר להתגוננות אזרחית ובקשר למצב חירום, לרבות לאמצעי מחסה ופינוי, מידע אודות מצב החירום, קיומו ומועד תחילתו וסיומו, והאמצעים שיש לנקוט, ולרבות נגישות לאמצעי הגנה מיוחדים המותאמים לאנשים עם מוגבלות ולסוגי המוגבלות..."¹⁶. גם כאן קיים מרכיב הנגישות הפיזית של מקומות המחסה והפינוי אך נדרשת גם התייחסות להנגשה אחרת לה נזקקים

אנשים עם מוגבלות ראייה, שמיעה, נפשית, שכלית, קוגניטיבית, ועוד, הן בתחום העברת מידע נגיש¹⁷ והן בתחום ההיערכות הטכנולוגית והאנושית המוגדרת בתחום הידע של "נגישות השירות"¹⁸.

נגישות השירות

המקור המגובש והמפורט ביותר כיום להגדרת "נגישות השירות" במקום ציבורי חדש וישן הנה טיוטת תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ו-2006 המנוסחת בימים אלו בנציבות השוויון. מעבר לנאמר בחקיקה הראשית מדגישות התקנות את החובה בשמירה על כבודו ופרטיותו, מתוך יחס אדיב ומכובד וכחלק בלתי נפרד מהשירותים הניתנים והמיועדים לכלל הציבור, ולא בנפרד מהם, ועל פי רצונו של האדם ומבלי לגבות תשלום נוסף עבור ההתאמות. התקנות מגדירות את החובה לבצע התאמות בנהלים, הליכים ונוהגים כך שיאפשרו לאנשים עם מוגבלות ליהנות משירות ואת האיסור לבטל או לשנות נוהל, הליך או נוהג בשרות, באופן שימנע או יפלה אדם עם מוגבלות. בתוך הנהלים נכללת ההכרה בזכות שלא להזדקק להתאמות וכן בצרכים הספציפיים של אנשים עם מוגבלות בבידוק בטחוני ובעת חירום. התקנות כוללות גם הסדרים של חניה ללא תשלום במקום שניתן בו שירות ציבורי וחובת קיום אירועים של רשויות ציבוריות במקום נגיש.

נדגים מהי "נגישות השירות" בהתייחסות למספר חלקים בתקנות, כגון בפרק העוסק בהגדרת "אמצעי תקשורת חליפית", ו"אמצעי תקשורת תומכת", כדלקמן: לוחות, מחשבים או ציוד ממוחשב, בהם מותקנים מסרים בתמונות, איורים, סמלים, אותיות, מילים או משפטים קצרים, לשימושם של אנשים עם מוגבלות בדיבור או כתיבה;

15 הערה זו באה לתעד את המאבק אשר התנהל בכנסת נגד דרישת האוצר שלא להכליל שני תחומים אלו בפרק הנגישות בטענה כי הנם עתירי משאבים במיוחד. עמדה זו השתנתה בעקבות אומדנים כספיים שבוצעו בנושא וקביעת מסגרת תקציבית להנגשת מערכת החינוך הבנויה בהיקף של 1.1 מיליארד ש"ח המתפרסים על פני כ-10 שנות יישום הדרגתי. יתר 3.1 מיליארד ש"ח מיועדים בעיקר להנגשת ההשכלה הגבוהה והשלטון המקומי.

16 יש לצין כי הנושא מובא גם בחוק שידורי טלוויזיה (כתוביות ושפת סימנים), התשס"ה - 2005, כדלקמן: (ד) בחוק זה - "הודעת חירום" - הודעה מתפרצת המשודרת בערוץ טלוויזיה, על אחד מאלה: (1) אירוע אסון המוני; (2) אירוע קרינה רדיולוגי; (3) אירוע חומרים מסוכנים; (4) תאונה או פעילות חבלנית עוינת; (5) מלחמה; (6) מבצע צבאי; (7) תאונה או אסון המוני במהלך פעולה צבאית; (8) תנאי מזג אוויר קיצוניים, המהווים סכנה; (9) אירוע אחר בעל חשיבות מיוחדת לציבור שקבעה ועדת התיאום, בהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים בעלי לקות שמיעה.

17 במיוחד נוצרים קשיים בתחום זה לאנשים עם לקויות שמיעה המוגבלים בקליטת מסרים כלליים ובעת חירום מהרדיו ומהטלוויזיה ועל כן נזקקים להעברת הודעות חירום באמצעות בפרים ו-SMS.

18 להרחבה ראו: איך להתכונן לשע"ח: מדריך לאנשים עם מוגבלות במלחמת לבנון השנייה - יולי 2006 באתר נציבות השוויון, חוברות מידע וזכויות: www.mugbaluyot.justice.gov.il

SMS (Short Message Service) – שירות העברת מסרים קצרים בטקסט באמצעות הטלפון; "דפוס מוגדל" – דפוס בגופן אריאל מעובה, בגודל 16 עד 22 נקודות; הגדרת "מערכת עזר לשמיעה" (Assistive Listening Device) – אחת מאלו: (1) "מערכת אור תת־אדום" – כהגדרתה בת"י 1918 חלק 4; (2) "מערכת FM" – כהגדרתה בת"י 1918 חלק 4; (3) "לולאת השראה" – כהגדרתה בת"י 1918 חלק 4; "שלט אלקטרוני" – כמשמעותו בת"י 1918 חלק 4; "תיאור מילולי" (audio description) – תרגום מידע ויזואלי למידע שמיעתי, הנמסר לאדם בעל פה או באמצעות מערכת עזר לשמיעה ו"תמלול" – הקלדת מידע שמיעתי והצגתו בזמן אמת מעל גבי צג מחשב או על גבי מסך באמצעות מקרן חד־קרן, או מעל גבי שלט אלקטרוני, על ידי תמלילן מיומן. דוגמה נוספת היא מתחום התאמות נגישות בשירותי מידע ותקשורת¹⁹, כדלקמן:

(א) לאדם עם מוגבלות ראייה, באחת מדרכים אלו – (1) בדפוס מוגדל; (2) בהקלטה, לרבות בקלטת אודיו, CD, DVD, וקובצי mp3; (3) בבריל, לא יאוחר משבועיים לאחר הגשת הבקשה; (4) באמצעות שירות הקראה.

(ב) לאדם עם מוגבלות שמיעה, באחת מדרכים אלו – (1) בדפוס או בכתב יד; (2) בסיוע מערכת עזר לשמיעה ניידת או ניידת, לפי העניין. (3) (א) באמצעות שירות תרגום לשפת הסימנים, בהתקיים התנאים הבאים: (1) המידע לגביו נדרש תרגום לשפת הסימנים הנו מורכב ובעל חשיבות גבוהה לענייניו של האדם עם המוגבלות; (2) הבקשה לקבלת התרגום הוגשה לכל הפחות שבוע לפני מועד מתן המידע; (3) התרגום מסופק באמצעות אדם המיומן בשפת הסימנים בה דובר האדם עם המוגבלות. (4) התרגום לפי תקנה זו יעשה לגבי שפות רשמיות בלבד.

(ג) ההחלטה בדבר אמצעי העזר או שירות העזר בו יסתייע האדם עם מוגבלות הראיה או השמיעה, בכל מקרה נתון, תיעשה על ידי נותן השירות תוך היוועצות באדם עם המוגבלות מקבל השירות, ובהתאם לנסיבות המקרה.

(ד) לאדם עם מוגבלות שכלית, מוגבלות נפשית או אוטיזם – (1) בעל פה או בכתב, בלשון ואופן המותאמים למוגבלותו, לרבות שימוש בשפה קלה ובהירה, באיורים, בסמלול חזותי וקידוד צבע, לפי העניין.

(2) ניתן שירות לציבור או מידע אודותיו באמצעות מידע מוקלט במערכת ממוחשבת לניתוב שיחות טלפון, יסופק המידע או השירות לאדם באחת הדרכים הבאות: (א) באמצעות הקלטה בשפה קלה ובקצב איטי.

(ב) באמצעות מוקדן, אליו תינתן הפניה עם תחילת מסירת המידע המוקלט.

(ה) לאדם עם מוגבלות בדיבור או בכתיבה, המסתייע באמצעי תקשורת חלופית או אמצעי תקשורת תומכת, המותאמים לו אישית, יתן שירות או מידע אודותיו תוך הסתייעות באמצעים אלו, לרבות הסתייעות בבני אדם המיומנים בהפעלת אמצעים אלו. הסתייעות בכל אמצעי עזר או שירות עזר סביר אחר, תיעשה בהתחשב במוגבלותו של האדם, ברצונו, ובהתאם לנסיבות העניין.

19 לעניין זה מומלץ לעיין גם בטיטות תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (נגישות לשירותי בנק ומיתקני בנק), התשס"ו – 2006 המופיעה באתר נציבות השוויון.

נגישות השירות כוללת גם מתן מידע ושירות באמצעות שירותי הטלפון לבקשת אדם עם מוגבלות בראייה ובאמצעות פקסימיליה, דואר, דואר אלקטרוני ו-SMS לבקשת אדם עם מוגבלות בשמיעה, סיוע במילוי טפסים, על פי בקשתו של אדם עם מוגבלות בראייה, מוגבלות שכלית או נפשית, מוגבלות פיזית המונעת ממנו לכתוב בכתב יד, או דיסגרפיה, אלא אם האדם עם המוגבלות מלווה באדם אחר המסוגל למלא את הטפסים עבורו. נגישות השירות כוללת הבטחת עמדת מודיעין נגישה בהתאם לפעולתה אם במסירת מידע בעל פה, באמצעות לוח הכוונה או מפה והבטחת נגישות מערכות כריזה קוליות וחזותיות. כמו כן יש לבצע התאמות נגישות לשירות ציבורי המספק סיוע מודרכים לציבור, לרבות שירות תיירות והדרכה, במוזיאונים, גלריות, ספריות, בבניין הכנסת או בכל מקום אחר בו נערכים סיוע מודרכים לציבור לבקשת

אמצעי המחשה לאנשים עם לקויי ראייה - המוזיאון הנורדי, שטוקהולם צילום: אמיר ביתן

אדם עם מוגבלות בשמיעה, ילווה סיור מודרך בהסתייעות במערכת עזר ניידת לשמיעה ותרגום לשפת הסימנים; בסיורים מודרכים לקבוצות של אנשים עם מוגבלות ובתאום מראש יהיו מדריכים שעברו הכשרה הולמת, ויסופקו אמצעי עזר לפי העניין: מכשיר עזר לשמיעה או תרגום לשפת הסימנים, תאור מילולי או הדרכה באמצעות מגע; הדרכה בשפה ולשון ואופן המותאמים לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית, התאמות במערכת הדרכה קולית.

נגישות השירות כוללת גם התאמות נגישות מפורטות באירועים בפני קהל, בשירותי מסחר, בשירותי ביטחון והצלה, במוקדי חירום טלפוניים, בשירותי המשטרה - בעת חקירה והעדה²⁰, מתקני מעצר, בשירות בתי הסוהר לאסורים ולמבקרים, בקורסי הדרכה בצה"ל, בשירותי כבאות, בערכאות שיפוטיות²¹. הכוונה למערכות עזר לשמיעה, תמלול מעל גבי צג מחשב או שירות תרגום לשפת הסימנים ומתקן לכתיבה ולהחלפת פתקים ועל פי בקשת בעל דין או בא-כוח שהוא אדם עם מוגבלות ראייה, יסופקו אחד או יותר מאמצעי העזר ושירותי העזר המפורטים להלן, לפי העניין: (א) סיוע בהקראת מסמכים הנדונים, בעת הדיון, או הקלטת המסמכים מראש; (ב) אפשרות להקליט את מהלך הדיון באמצעות מכשיר הקלטה; (ג) תיאור של אולם הדיונים, הצגת הנוכחים בדיון ומקום ישיבתם בעת הדיון. לבקשת בעל דין עם מוגבלות נפשית או שכלית ייקבעו דיונים בעניינו של בעל הדין במקומות, מועדים ושעות תוך התחשבות במוגבלותו ותוך שמירה על מתן השירות ברמת שירות זהה לזו הניתנת לכלל הציבור, לרבות שמירה על פרטיות הדיון. כך גם לגבי דיון בעניינו של בעל דין או בא-כוח שהוא אדם עם מוגבלות בניידות, לפי בקשתו. לבקשת בעל דין או בא-כוח שהוא אדם עם מוגבלות אחרת, יספק הח"י כל אמצעי עזר או שירות עזר סביר אחר. לדוגמה: שימוש בטלוויזיה במעגל סגור, כאשר בעל הדין נמצא במקום אחר וכד', עזרים מיוחדים לאנשים עם ריבוי מוגבלויות, ליווי דיונים משפטיים בתמלול,

20 האמור בתקנה זו בא להוסיף על הוראות כל דין לעניין חקירה והעדה, לרבות הוראות חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-5002, הכלולות כולן במסגרת הנגשת השירות.

21 הוראות סימן זה יחולו על כל ההליכים, הפליליים והאזרחיים, המתנהלים בפני בית משפט, בית דין או כל רשות אחרת שהוענקה לה סמכות שפיטה מכוח חוק יסוד: השפיטה, וכן על מפקח על רישום מקרקעין, רשם הפטנטים, וועדות ערר לתכנון ולבניה, בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה, רשם האגודות השיתופיות, או כל רשות אחרת אשר הוענקה לה סמכות מעין-שיפוטית בדיון.

הפקת עזרים לתקשורת חלופית ותומכת, אמצעי עזר לשמיעה עבור קהל הנוכח בדיונים משפטיים, ועוד.

התקנות גם עוסקות בפירוט האמצעים הטכנולוגיים הנדרשים להנגשת השירות בספריות ובתוך כך כלולה גם הנגשת הספרים לאנשים עם מוגבלויות שונות, למשל, באמצעות ברייל, דפוס מוגדל, ספרים מוקלטים, ספרים בעברית קלה, ועוד, הנגשת שירותי עזר, למשל: (א) הדרכה בשימוש באמצעי העזר הנמצאים ברשות הספרייה עבור אנשים עם מוגבלות, (ב) לבקשת אדם עם מוגבלות, סיוע במציאת ספרים ונשיאתם, בהתאם לעניין; (ג) התאמת לשון ודרך הפניה לאנשים עם מוגבלות שכלית או מוגבלות נפשית; (ד) כל שירות עזר סביר אחר, בהתחשב במוגבלותו של האדם, ברצונו, ובנסיבות העניין וכן התאמות נגישות באירועים ופעילויות חברתיות המתבצעות בספרייה.

כך גם מפורטים האמצעים הנכללים בהתאמת שירותי הארחה בבית מלון, פנסיון, אכסניה, בית הארחה או כל מקום המספק שירותי אירוח ולינה. למשל, באמצעות הספקת מכשיר פענוח

צילום: דני פריגת

תרגום הרצאה לשפת הסימנים

לטלוויזיה עם כיתוביות (TV decoder); התקני התרעה המספק אותות התרעה חזותיים, רוטטים או אחרים, למקורות קול שונים, כגון לצלצול הטלפון, צלצול האינטרקום מדלפק הקבלה או משירותים אחרים במלון, לצלצול בפעמון הדלת, צלצול השעון המעורר, אזעקת חירום וגלאי העשן, וכן יספק הדרכה בשימוש בהתקני ההתרעה האמורים, טלפונים נגישים ומכשיר פקסימיליה לשימוש אנשים עם מוגבלות שמיעה בדלפק הקבלה, בעלות שיחת טלפון ליעד הנדרש, עבור כל משלוח פקס, לבקשת אדם עם מוגבלות, סיוע בהדרכה בהתמצאות במקום, בהקראת מסמכים, בספירת כסף וזיהוי, בנשיאת מטען, או כל שירות עזר סביר אחר, בהתאם לנסיבות.

מפורטים גם האמצעים להבטחת נגישות לשירותי דת, כגון: בתי תפילה, מקוואות, נגישות לשירותי ספורט ופנאי, כגון: מקומות רחצה, בריכות שחיה, מתקני ספורט, מקומות מרפא ומקומות אחרים להתעמלות או פנאי, כגון: נגישות למוזיאונים וגלריות, מידע על המוצגים²², נגישות למוצגים בתערוכה, שילוט מותאם במוזיאונים ובגלריות, ועוד, נגישות בשירותי רווחה ובהליכי בחירות²³ והתאמות הנוגעות לנגישות לשירותי אינטרנט ע"פ תקן ישראלי, אם קיים, ולא לפי התקן הנוהג, באותו מועד, של גוף התקינה הבינלאומי, WAI של World Wide Consortium (W3C). בנוסף לכך מתייחסות התקנות גם לחובת ההתקנה של מקומות ישיבה, שלטים נגישים במקום ציבורי.

על ספקי השירות הציבורי לוודא שמירה על תקינות וזמינות התאמות הנגישות למקום ציבורי ולשירות ציבורי, לרבות עמידתם של העובדים על הנהלים, ההליכים והנהגים ואמצעי העזר ושירותי העזר המצויים בשירות, בדרישות תקנות הנגישות לשירות. עליהם ליידע את צוות העובדים בדבר החובות על פי החוק, להכשיר את העובדים למתן שירות לאנשים עם מוגבלות ולמנות רכז נגישות²⁴ שהנו עובד בתפקיד ניהולי; בעל ניסיון מעשי בתחום הנגישות לאנשים עם מוגבלות או שעבר

22 למשל: הצגת כל מוצג במוזיאון או בגלריה ביותר מערוץ חושי אחד (כגון: בערוץ חזותי ובערוץ שמיעתי); הספקת תמליל בדפוס או בכתיביות, לפי העניין, של מידע שמיעתי הנכלל במוצגים; הקלטה של מידע בכתב הנכלל במוצגים; נגישות מישושית למוצגים מוחשיים מרכזיים בתערוכה, במישרין או באמצעות מודלים או רפרודוקציות שיוצבו בשטח התערוכה; תיאור מילולי של מוצגים מרכזיים הכוללים מידע חזותי (כגון: סרטוני וידאו) או של מוצגים אליהם אין נגישות מישושית.

23 כאן ההתייחסות הינה לכל סוגי המוגבלויות בעוד אשר בחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה [נוסח משולב], התשכ"ט – 1969 ההתייחסות הינה לאנשים עם מוגבלות בניידות בלבד.

24 מדובר במקום עם עשרים וחמישה עובדים ומעלה והסמכות הנה לשני תחומי הנגישות

התאמת מכונת צילום מסמכים לסטודנטים המתניידים בעזרת כסא גלגלים, באוניברסיטה העברית בירושלים
צילום: דני פריגת

הכשרה בנושא מטעם גוף מוסמך בתחום; הנו בעל ידע בתחום חקיקת הנגישות; במידת האפשר, הנו אדם עם מוגבלות. תפקידו של רכז הנגישות יכול להיות - מסירת מידע לציבור אודות התאמות הנגישות, לרבות ביצוע חלופות להתאמות הנגישות, אשר בוצעו בשירות הציבורי או במקום הציבורי; קבלת משוב מהציבור לגבי התאמות הנגישות אשר בוצעו; מתן ייעוץ והדרכה לחייב בדבר חובותיו למתן נגישות, לפי החוק והתקנות שהותקנו על פיו. התקנות גם כוללות שלבים ופרקי הזמן לביצוע התאמות נגישות לשירות וחובת היוועצות עם "מורשה נגישות השירות".

למרות כל האמור לעיל עומדת בפני ספקי שירות ציבורי מהמיגזר העיסקי, אפשרות לבקש מנציבות השוויון אישור לביצוע נגישות חלופית או פטור על בסיס של נטל כבד מדי או שההנגשה יוצרת שינוי מהותי באופיו של השירות; אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות.

"מורשה נגישות השירות"

על מנת שהשירות הניתן לציבור יוכר כנגיש עליו לקבל גושפנקא מ"מורשה נגישות השירות" שהוא אחד מאלה - אדריכל רשוי, מהנדס רשוי או הנדסאי, בעל מקצוע אקדמי או טכנולוגי אשר שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם נציבות השוויון, הכיר בו כמקצוע מתאים לצורך הכרה בו כמורשה לנגישות השירות לרבות: רופא, אחות, מרפא בעיסוק, פיזיותרפיסט, פסיכולוג, עובד סוציאלי, או קלינאי תקשורת. או שהוא בעל תואר אקדמי בנגישות לאנשים עם מוגבלויות שונות ממוסד להשכלה גבוהה מהארץ או מחו"ל, אשר עברו הכשרה מעשית, השתלמות ובחינות הסמכה. משרד התמ"ת האחראי על הרישוי בתחום המורשים מגיש בימים אלו לכנסת לאישור את התקנות הנוגעות למורשים ובעקבות כך ניתן יהיה להסמך מורשים הן מ"דור מדבר" והן אלה אשר עברו הכשרה שתוכנה הוגדר ע"י משרד התמ"ת תוך התייעצות עם מומחים, נציגי ארגונים ונציבות השוויון. ע"פ התכנית במהלך השנה הקרובה יוכשרו ראשוני המורשים על מנת שיוכלו לעמוד במשימות ביצוע החוק והתקנות.

לסיכום:

חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח - 1998 הגדיר חזון חברתי אשר בו אנשים עם כל סוגי המוגבלויות חיים בחברה הישראלית כחלק

אינטגרציה ממנה. על מנת להבטיח מימוש חזון זה הוגדרו בחוק מנגנוני פעולה שונים ובכללם: הבטחת שוויון הזדמנויות, איסור הפליה, ביצוע העדפה מתקנת, מתן מענה לצרכים מיוחדים והבטחת נגישות על ידי ביצוע התאמות במבנים, תשתיות, סביבה ושירות. המאמר הנוכחי ניסה לאפיין את תחום הנגישות ובעיקר את נגישות השירות, תחום שטופל עד כה בצורה חלקית ומבלי לראות בו תחום מקצועי כוללני העומד בפני עצמו. הגדרת התחום נעשתה בעיקר באמצעות תיאורו על פי פרקיו השונים של חוק השוויון וזאת כדי להמחיש את היקפו ואת מורכבותו ואת הרלוונטיות הרבה שלו לכל סוגי המוגבלויות: פיזית, חושית, נפשית, שכלית, קוגניטיבית, תקשורתית והתפתחותית. מדובר בנגישות עיצובית, טכנולוגית, פרוצדורלית, אנושית, ועוד, במיגוון רחב של תחומים ואמצעים. מתוך המאמר ניתן לראות את היקפה ועוצמתה של המהפיכה הסביבתית שעל החברה הישראלית לעבור בהספקת שירות נגיש, המהווה תנאי הכרחי להסרת המחסומים ולפתיחת הדלתות להשתלבותם של אנשים עם מוגבלות בחברה. למהפיכה זו שותפים מעצבי מדיניות, אנשי מקצוע, הציבור הרחב, המשפחות והאנשים עם מוגבלות עצמם אשר מייחלים ליום בו נושא הנגישות יהפוך בישראל למחויבות מובנית מאלה, כמו בכל ארץ מתקנת בעולם.

המקורות למאמר בעמוד הבא

מקורות:

חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994
 חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה [נוסח משולב], התשכ"ט-1969
 חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005
 חוק הפיקוח על עסקי הביטוח, התשמ"א-1981
 חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
 חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998
 חוק שידורי טלוויזיה (כתוביות ושפת סימנים), התשס"ה-2005¹
 טיוטת תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשס"ו-2006
 טיוטת תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (נגישות לשירותי בזק ולמיתקני בזק), התשס"ו-2006
 תקן ישראלי - ת"י 1918 חלק-4, 2001, מכון התקנים הישראלי, תל-אביב
 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית), התשס"ג-2003.
 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (השתתפות המדינה במימון התאמות), התשס"ג-2003.
 Web Accessibility Initiative (WAI) (2004) The World Wide Web Consortium (W3C)

מהלב

**שומעים
מכל שורה**
 השאילו עכשיו אוזניות שמע
 ללא תשלום

בוקול
 מרכז הדגמה ותצוגה דרך השלום

לפרטים נוספים: מהלב - המרכז הישראלי לטכנולוגיות מתקדמות בתקשורת
 דרך השלום 32 (ליד בית שמע), תל-אביב 67948, 03-5710794, 03-5710937
 www.mehalev.com

חברת מהלב מציעה מגוון רחב של אפשרויות ופתרונות לשמיעה באתרים הציבוריים לטובת ציבור לקויי השמיעה.

חברת מהלב הינה חברת בת של חברת קילים אלקטרוניקה, החברה הגדולה ביותר בישראל להגברה זה למעלה מ-54 שנה. החברה הינה בעלת תותקן IZO2000 ומבצעת פרויקטים בסדרי גודל לאומיים ובינלאומיים בתחום ההגברה.

לקבלת פרטים נוספים וקביעת פגישת ייעוץ להתאמת האתר לאנשים לקויי שמיעה, אנא צרו קשר עם משרדנו - טל' 03-5710794, 03-5710937.

בקרו באתר האינטרנט של החברה
www.mehalev.com

מרכז הדגמה ותצוגה דרך השלום
 32 (ליד בית שמע), תל-אביב 67948,
 טלפון 03-5710794, 03-5710937,
 פקס' 03-5710680

שלוחת צפון - חברת קילים, רח' חלץ 8
 (גשר פז - מול מכבי האש) חיפה
 טלפון 04-8672622, פקס' 04-8672911
 E-mail: Kilim@Mehalev.com

במדינת ישראל חיים כיום 500,000 אנשים לקויי שמיעה, רובם אנשים מבוגרים שכחלק מתהליך בגרותם קיימת אצלם ירידת שמיעה. ירידת שמיעה זו מונעת מהם לשמוע ולהנות מהצגות ומופעי תרבות, להבין את המדריכים בסיורים ובמוזיאונים ולתקשר עם הפקידים במוסדות הציבוריים. כתוצאה מכך אנשים מבוגרים רבים אינם מבקרים בתיאטראות ומוסדות תרבות, על אף הזמן הפנוי הרב שעומד בפניהם.

חברת מהלב שהוקמה ביוזמת הג'וינט וארגון הגג של הנכים מבצעת פרויקטים להנגשת אתרים ציבוריים ומוסדות תרבות לטובת אנשים לקויי שמיעה, בשיתוף הביטוח הלאומי - הקרן לפיתוח שירותים לנכים. בין המוסדות שהונגשו על ידי חברת מהלב לאנשים לקויי שמיעה: הכנסת, האוניברסיטה העממית, תיאטרון ירושלים, תיאטרון החאן, תיאטרון הבימה, תיאטרון הקאמרי, היכל התרבות ראשון לציון, תיאטרון עירוני חיפה, מוזיאון המדע בירושלים, מוזיאון ארץ ישראל, הטכניון, מכון ויצמן, אוניברסיטת חיפה ועוד אתרים רבים נוספים.